

M NIT R

Track II Monitor โดย ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ฉบับที่ ๑/๖๕ (๑ - ๓๑ ต.ค.๖๕)

สหรัฐฯ มุ่งขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อาร์กติก เพื่อตอบโต้รัสเซีย ผ่านการเรียนรู้ประสบการณ์อันล้ำค่าจากพันธมิตร

หลังสงครามเย็นเป็นต้นมา บริเวณอาร์กติกได้รับความสนใจทางทหารค่อนข้างน้อย แต่ในปัจจุบัน ยุทธศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา กำลังเปลี่ยนไปและมุ่งให้ความสำคัญต่อภูมิภาคแห่งนี้ อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งยุทธศาสตร์อาร์กติกได้มุ่งเน้นถึงวิธีการปรับปรุงขีดความสามารถในการปฏิบัติงานในภูมิภาคนี้ นอกเหนือจากความพยายามของสหรัฐฯ เองแล้ว สหรัฐฯ ยังแสวงหาและได้รับประโยชน์จากความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของประเทศพันธมิตรในแถบอาร์กติกอย่างกว้างขวาง ซึ่งสะท้อนถึง กิจกรรมทางทหารระหว่างรัสเซียและสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนในภูมิภาคอาร์กติก

ข้อมูลเกี่ยวกับอาร์กติก

อาร์กติก (Arctic) เป็นพื้นที่ในบริเวณขั้วโลกเหนือครอบคลุม มหาสมุทรอาร์กติกและดินแดนบางส่วนของประเทศแคนาดา สหรัฐอเมริกา กรีนแลนด์ รัสเซีย ไอซ์แลนด์ นอร์เวย์ สวีเดน และ ฟินแลนด์ ดินแดนแห่งนี้มีลักษณะคล้ายกับทะเลกลางธรณี เป็นวงกลม ล้อมรอบไปด้วย ทวีปยุโรป ทวีปเอเชีย ทวีปอเมริกาเหนือ และ กรีนแลนด์ พื้นที่กว่า ๑๔ ล้านตารางกิโลเมตร มีแนวชายฝั่งยาวกว่า ๔.๕ หมื่นกิโลเมตร เชื่อมกับมหาสมุทรแปซิฟิกที่ช่องแคบแบเร็นตซ์ และ เชื่อมกับมหาสมุทรแอตแลนติกที่ทะเลกรีนแลนด์ ซึ่งมหาสมุทร อาร์กติกต่างกับมหาสมุทรอื่น ๆ เนื่องจากปกคลุมด้วยทะเลน้ำแข็ง ตลอดทั้งปีมีพื้นที่ที่ไม่มีน้ำแข็งปกคลุมมีเพียงร้อยละ ๐.๒ และเมื่อ น้ำแข็งละลาย ความเค็มของน้ำในมหาสมุทรจะมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า มหาสมุทรหลักทั้ง ๕ ได้แก่ มหาสมุทรแปซิฟิก มหาสมุทรแอตแลนติก มหาสมุทรอินเดีย มหาสมุทรแอนตาร์กติก และมหาสมุทรอาร์กติก ดินแดนนี้ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของหลายประเทศ โดยเฉพาะ

ประเทศรัสเซียมีชายฝั่งยาวที่สุดถึง ๒๔,๑๔๐ กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๔๔ ของความยาวชายฝั่งทั้งหมด และมีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ ๒ ล้านคน ในขณะที่สหรัฐอเมริกามีพื้นที่เพียง ๔,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ในรัฐอะแลสกา มีประชากร ๗ หมื่นคน ดังนั้น รัสเซียจึงต้องการ ปกป้องผลประโยชน์มหาศาลจากทรัพยากรธรรมชาติสำคัญ คือ น้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ ซึ่งสามารถผลิตน้ำมันดิบกว่าร้อยละ ๖๐ และก๊าซธรรมชาติกว่าร้อยละ ๙๐ อันเป็นยุทธทรัพย์ที่สำคัญอย่างยิ่งใน ภูมิภาคนี้

อย่างไรก็ตาม การช่วงชิงผลประโยชน์จากมหาสมุทรอาร์กติก และดินแดนขั้วโลกเหนือไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศ และสภาพอากาศที่หนาวเหน็บ แม้จะเกิดความพยายามในการเปลี่ยน โฉมหน้าการเดินทางเรือพาณิชย์นำที่สามารถจะเดินเรือได้ตลอดทั้งปีจาก ทวีปเอเชียไปทวีปยุโรปโดยไม่ต้องอาศัยผ่านคลองสุเอซ ทำให้สามารถย่น ระยะเวลาให้สั้นลงได้ถึงร้อยละ ๔๐ จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งใน การแสวงหาผลประโยชน์ที่มีในภูมิภาคอาร์กติกทั้งในปัจจุบันและอนาคต

พันธมิตรของสหรัฐฯ ในแถบอาร์กติก

“กองกำลังสหรัฐฯ อาจได้รับประโยชน์จากการใช้ความรู้และความสามารถของพันธมิตรที่มีประสบการณ์ในแถบอาร์กติกอย่างกว้างขวาง”

ล่าสุดยุทธศาสตร์อาร์กติกของสหรัฐฯ โดยกองทัพบก กองทัพอากาศ และกองทัพเรือ เน้นย้ำถึงแนวทางการปรับปรุงศักยภาพและขีดความสามารถการปฏิบัติงานในภูมิภาคนี้ นอกจากนี้ ความพยายามของสหรัฐฯ เองแล้ว สหรัฐฯ ยังได้รับประโยชน์จากความรู้และความสามารถของพันธมิตรจากประสบการณ์อาร์กติกอย่างกว้างขวาง

สหรัฐฯ ได้อาศัยพันธมิตรในการเผชิญกับความท้าทายจากสภาพแวดล้อมสุดขั้วของมหาสมุทรอาร์กติกที่ต้องใช้อุปกรณ์และวิธีการเฉพาะทาง เช่น ของเหลวตั้งแต่สารหล่อลื่นไปจนถึงสารที่ทำให้แข็งตัวได้ง่าย หรือแม้แต่เสื้อผ้าชนิดพิเศษเพื่อความอยู่รอดในสภาพแวดล้อมนี้ ทำให้เกิดความคล่องตัวและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานในสภาพภูมิอากาศสุดขั้ว หรืออุปกรณ์ช่วยแหวกทะเลและภูเขาน้ำแข็งที่ปกคลุมด้วยหมอกที่เป็นอุปสรรคต่อทัศนวิสัย นอกจากนี้ การปฏิบัติการในสถานที่พื้นผิวที่ลื่นด้วยน้ำแข็ง ความมืดและแสงแดดก็เป็นข้อจำกัดที่ส่งผลต่อเวลาปฏิบัติการ ในขณะที่ชั้นบรรยากาศไอโอโนสเฟียร์ (Ionospheric) ทำให้การสื่อสารเป็นไปได้อย่างยากในระยะเวลาอันกว้างไกลภายในภูมิภาคแห่งนี้และไปยังส่วนอื่น ๆ ของโลก ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องปรับอุปกรณ์เทคนิค และขั้นตอนจากประสบการณ์และบทเรียนของประเทศพันธมิตรที่มีความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมนี้มานานหลายทศวรรษ โดยสหรัฐฯ ดำเนินการเรียนรู้ผ่านการฝึกอบรมและข้อตกลงทั้งทวิภาคีและไตรภาคีกับพันธมิตรต่าง ๆ

นอร์เวย์ ข้อตกลงระหว่างสหรัฐฯ และนอร์เวย์ เพื่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกตามหลักปฏิบัติพื้นฐานของนอร์เวย์ และนาวิกโยธินสหรัฐฯ ประมาณ ๑,๐๐๐ นายกำลังหมุนเวียนปฏิบัติการในภาคเหนือของนอร์เวย์

สวีเดนและฟินแลนด์ มีความร่วมมือกับสหรัฐฯ อย่างใกล้ชิด แม้จะไม่ใช่ประเทศสมาชิกของนาโต้ (NATO) แต่ก็อำนวยความสะดวกแก่สหรัฐฯ ได้เป็นอย่างดีในการฝึกอบรม การสนับสนุนการแพทย์ และการขนส่ง ซึ่งฟินแลนด์เป็นผู้นำในการสร้างเรือตัดน้ำแข็ง ในขณะที่สวีเดนนั้น มีกองเรือดำน้ำที่เจียบที่สุดและมีประสิทธิภาพมากที่สุด และสามารถเอาชนะกองกำลังนอกชายฝั่งแปซิฟิก

เดนมาร์ก (ซึ่งมีอิธิปไตยเหนือกรีนแลนด์) แคนาดา และ

ไอซ์แลนด์ ร่วมกันถ่ายทอดประสบการณ์เฉพาะ ทั้งด้านความสามารถพิเศษและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะสำหรับการขนส่ง การสื่อสาร และการสนับสนุนทางการแพทย์ นอกจากนี้ ทั้ง ๓ ประเทศยังทำงานร่วมกับประชากรพื้นเมืองเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ในอาร์กติกและปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานในภูมิภาคนี้

สำหรับความร่วมมืออื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ได้แก่ บันทึกความเข้าใจเพื่อดำเนินการโครงการวิจัยขั้วโลกร่วมกัน ซึ่งจะมุ่งการพัฒนา ทดสอบ และประเมินผลแบบรวมขั้วผ่านโครงการนานาชาติ ซึ่งประเทศเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมในการสืบราชการลับ ข้าราชการ การเฝ้าระวังและการลาดตระเวน เช่น สหราชอาณาจักร เนเธอร์แลนด์ และฝรั่งเศส ซึ่งเป็นประเทศนอกเขตนาโต้ที่ไม่ใช่อาร์กติก ได้ดำเนินการและมีส่วนร่วมในแถบอาร์กติก อันเป็นประสบการณ์ที่ล้ำค่าต่อสหรัฐฯ ที่จะสามารถเรียนรู้ประสบการณ์จากประเทศพันธมิตร โดยการเรียนรู้เลียนแบบอุปกรณ์และยุทธวิธี เพื่อความอยู่รอดและสามารถปฏิบัติการในสภาวะอากาศที่รุนแรงในพื้นที่ห่างไกล

บทส่งท้าย

การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของสหรัฐฯ อาจนำไปสู่การเปลี่ยนกรอบความคิดของกองกำลังสหรัฐฯ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในหลายด้านและเป็นผู้ให้คำแนะนำในปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ความพยายามในการขยายอิทธิพลสู่มหาสมุทรอาร์กติกนั้น นำไปสู่ความร่วมมือ การสนับสนุนซึ่งกันและกัน และโอกาสในการเรียนรู้ร่วมกับพันธมิตรในแถบอาร์กติกอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลทำให้กองกำลังสหรัฐฯ มีความสามารถสูงขึ้นในภูมิภาคนี้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยผลจากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จากประเทศพันธมิตรนั้น นำไปสู่การปรับปรุงขีดความสามารถในการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุด ซึ่งความพยายามอย่างต่อเนื่องเหล่านี้ อาจส่งผลให้สหรัฐฯ และพันธมิตรนาโต้นั้น สามารถที่จะตอบโต้ภัยคุกคามจากรัสเซียในแถบอาร์กติก เพื่อรักษาความปลอดภัยในส่วนของขั้วโลกแห่งนี้ได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

<https://www.rand.org/blog/2021/09/as-us-shifts-arctic-strategy-to-counter-russia-allies.html>

<https://www.isranews.org/article/isranews-article/102625-northpole.html>

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

admin_info@sscthailand.org

๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๕-๑๖

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ : Strategic Studies Center

<https://www.facebook.com/sscthailand.org/>